

ลักษณะทั่วไปของชุมชนเขตลาดกระบัง

ประวัติและความเป็นมาของเขตลาดกระบัง¹

เขตลาดกระบังเดิมเป็นอำเภอชื่อ "อำเภอแสนแสบ" ตั้งที่ว่าการอยู่ ณ หมู่ที่ 5 ตำบลลาดกระบัง ครั้นเมื่อราว พ.ศ. 2468 - 2469 ในขณะนั้นพลเอก สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอกรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ได้เสด็จมาตรวจราชการ ณ ท้องที่อำเภอแสนแสบซึ่งตั้งอยู่ริมคลองประเวศบุรีรมย์ คงจะเห็นว่าชื่ออำเภอแสนแสบไม่ตรงต่อความเป็นจริง เพราะคลองแสนแสบเป็นคลองที่ผ่านไปอำเภอมินบุรีไค้ มิได้ผ่านมาทางอำเภอแสนแสบแต่อย่างใด จึงได้ทรงให้เปลี่ยนชื่ออำเภอแสนแสบเป็นชื่อ อำเภอลาดกระบัง ตามชื่อตำบลอันเป็นที่ว่าการอำเภอให้ขึ้นอยู่กับความปกครองของจังหวัดมินบุรี ต่อมาได้ยุบจังหวัดมินบุรีลงมาเป็นอำเภอมินบุรี ขึ้นกับจังหวัดพระนคร อำเภอลาดกระบังจึงย้ายไปขึ้นอยู่กับจังหวัดพระนครด้วย ครั้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2481 กระทรวงมหาดไทยได้ลดฐานะอำเภอลาดกระบังเป็นกิ่งอำเภอลาดกระบัง ขึ้นอยู่ในความปกครองของอำเภอมินบุรี มีที่ทำการตั้งอยู่ ณ ริมคลองประเวศบุรีรมย์ แขวงคลองสองต้นนุ่น ใกล้กับสถานีตำรวจนครบาลลาดกระบังปัจจุบันนี้ แต่เนื่องจากต่อมาที่ทำการกิ่งอำเภอลาดกระบังได้ชำรุดทรุดโทรม หากอยู่ทำการต่อไปอาจจะเกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการได้ กอปรด้วยสถานที่เดิมไม่เป็นย่านกลางของประชาชนผู้มาติดต่อ จึงเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2490 ขณะนั้น นายสุภชัย กาญจนวรรณ เป็นปลัดกิ่ง ได้ขออนุญาตรื้อถอนที่ทำการกิ่งอำเภอลาด-

¹ เขตลาดกระบัง, "แนะนำเขตลาดกระบัง" (กรุงเทพมหานคร : เขตลาดกระบัง, 2520), หน้า 1 - 3.

กระบี่ที่เดิม ปลูกในที่คืนให้เขาของ นายหยิน กิมฮุนจันท์ ในหมู่ที่ 1 ตำบลลาด-
กระบี่ โดยใช้ไม้และอุปกรณ์ของเก่าทั้งสิ้น เนื้อที่คืนให้เขามีจำนวน 1,088 ตารางวา
สถานที่นี้เป็นย่านกลางที่สะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการเป็นอย่างดี

ครั้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2500 ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางมาทำบุญ ณ วัดพลมานีย์ หมู่ที่ 2 ตำบลทับยาว และได้สอบ
ถามถึงสภาพการณ์ความต้องการของประชาชนในท้องที่ที่ราษฎรกิ่งอำเภอลาดกระบี่มี
ความต้องการให้ทางราชการยกฐานะกิ่งอำเภอลาดกระบี่ขึ้นเป็นอำเภอ เพราะการไป
มาติดต่อกับอำเภอมั่นบุรีไม่สะดวก

ต่อมาได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 74
ตอนที่ 23 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2500 ให้ยกฐานะกิ่งอำเภอลาดกระบี่ขึ้นเป็นอำเภอ
เรียกว่า "อำเภอลาดกระบี่" ขึ้นอยู่ในความปกครองของจังหวัดพระนคร โดยมี
เหตุผลว่า กิ่งอำเภอลาดกระบี่ อำเภอมั่นบุรี จังหวัดพระนคร มีท้องที่กว้างขวาง
อยู่ห่างจากอำเภอที่ขึ้นอยู่และในขณะนี้ประชาชนหนาแน่นกว่าเดิม สภาพท้องที่ก็ได้เจริญ
ขึ้นมาก เพื่อประโยชน์ในการปกครองและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ทั้งนี้เพื่อ
เป็นการส่งเสริมท้องที่ให้เจริญยิ่งขึ้น จึงเป็นการสมควรให้ยกฐานะกิ่งอำเภอลาดกระบี่
ขึ้นเป็นอำเภอ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2500 เป็นต้นไป อำเภอลาดกระบี่จึง
มีฐานะเป็นอำเภอตลอดมาจนมีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515
ให้ยุบ นครหลวงกรุงเทพธนบุรี มาเป็นกรุงเทพมหานคร และให้เรียก "อำเภอ"
เป็น "เขต" ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งกรุงเทพมหานครออกเป็นเขต พ.ศ. 2516
ควยเหตุนี้ อำเภอลาดกระบี่ จึงเรียก "เขตลาดกระบี่" ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

เขตลาดกระบี่ยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนถึงความเป็นมาของคำว่า
"ลาดกระบี่" แต่จากคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมาของคนเก่าแก่ ก็พอจะสันนิษฐานได้เป็น

2 นัย คือ

1. ข้อสันนิษฐานโดยอาศัยหลักฐานทางพยัญชนะ
2. ข้อสันนิษฐานโดยอาศัยตำนานเก่า

ข้อสันนิษฐานโดยอาศัยหลักฐานทางพยัญชนะ คำว่า "ลาดกระบ้ง" สวรรณมารถแยกอธิบายแต่ละคำตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งอธิบายคำว่า "ลาด" หมายถึงการปูแผ่ออกไปอย่างหนึ่ง แผแบนออกไปอย่างหนึ่ง แต่คำลงที่ละน้อยอย่างหนึ่ง ซึ่งถ้าพิจารณาจากสภาพภูมิประเทศของท้องดินเขตนี้อแล้ว จะเห็นได้ว่า การนำเอาคำว่า "ลาด" มาใช้ เป็นชื่ออธิบายให้ เป็นลักษณะพื้นที่เขตนี้นี้ไม่คิดไปจากความจริงแต่อย่างใด เพราะสภาพท้องดินนี้เป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่เขตนองจอก และ มีนบุรี เมื่อลักษณะของพื้นที่เป็นเช่นนี้ชาวบ้านจึงได้พากันเรียกว่า "ลาด" ส่วนคำว่า "กระบ้ง" น่าจะเป็นคำคำเดียวกับ "กะบ้ง" ที่เป็นชื่อของเครื่องมือจับสัตว์น้ำชนิดหนึ่ง อันประกอบด้วยเดือกและรวงแห รูปกรวยแหลมกันทางน้ำบังคับให้ปลาต้องเข้าไปติด รวงแห จากบางส่วนของพื้นที่เป็นอำเภอที่ขึ้นอยู่กับจังหวัดมีนบุรี (ปัจจุบันเป็นเขตมีนบุรี) เป็นเมืองที่อุดมไปด้วยสัตว์น้ำนานาชนิด และชาวบ้านแถบนี้คงจะได้ใช้กระบ้งเป็นเครื่องมือจับปลากันอย่างชุกหนาแน่นตา จึงได้เรียกท้องดินที่ราบลุ่มที่มีการจับปลาด้วยเครื่องมือชนิดนี้ว่า "ลาดกระบ้ง"

ส่วนข้อสันนิษฐานในทางตำนาน หรือคำบอกเล่าเก่า ๆ ที่ได้เล่าต่อกันมานั้น กล่าวได้ว่า เดิมบริเวณท้องที่แถบนี้เป็นป่ากร้าง พื้นที่เป็นเชิงลาดเป็นที่อาศัยของสัตว์ นานาชนิด โดยเฉพาะฝูงช้างป่าซึ่งเคยผ่านไปมาอยู่เสมอจนทำให้พื้นดินหลายแห่งพังทลาย ชาวบ้านจึงเรียกพื้นที่บริเวณนี้ว่า "ลาดพัง" ต่อมาจึงเพี้ยนเป็น "ลาดกระบ้ง" ซึ่งเป็นชื่อตำบลหนึ่งอยู่ในท้องที่อำเภอแสนแสบ จนกระทั่งต่อมาเมื่อพลเอกสมเด็จพระเจ้าฟ้าเธอ

กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้เสด็จมาตรวจราชการจึงได้ทรง
เปลี่ยนชื่อจาก "อำเภอสวนแสง" เป็น "อำเภอลาดกระบัง" ตามชื่อตำบลท้องที่
ดังกล่าว

ลักษณะสภาพพื้นที่

สภาพพื้นที่โดยทั่ว ๆ ไป เป็นที่ราบลุ่มต่อเนื่องจากตัวเมืองกรุงเทพมหานคร
ทางด้านตะวันออก สภาพของดินของบริเวณเขตลาดกระบัง เป็นพวกโคลนดำ ชั้นบน
ของดินเป็นประเภทดินเหนียวและดินที่เกิดจากน้ำพัดพามาทับถมกันไว้ ชั้นดินประเภทนี้
เหมาะสมแก่การเกษตรกรรมในด้านการเพาะปลูก ระดับของชั้นดินโคลนมีระดับลึกจาก
พื้นดิน (ผิว) ประมาณ 10 เมตร และดินประเภทนี้ทำให้การไหลถ่ายเทของน้ำคงสู่ใต้
ดินเป็นไปได้ช้า เพราะเนื้อดินจะเอื่อยค ส่วนระดับน้ำใต้ดินบริเวณนี้ไหลไม่แรงพอใน
บริเวณที่มีคลองต่าง ๆ ไหลผ่านมาก ดังนั้น ผิวหน้าดินที่อยู่ตามบริเวณคลองต่าง ๆ จึง
เหมาะสมแก่การเพาะปลูกพวกไม้ผลพืชผักต่าง ๆ

ที่ตั้งของเขตลาดกระบัง

เขตลาดกระบังเป็นเขตหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก
ของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ประมาณ 123.859 ตารางกิโลเมตร (77,412 ไร่)

มีอาณาเขตดังต่อไปนี้.-

ทิศเหนือ	จดเขต บางกะปิ, มีนบุรี, หนองจอก
ทิศใต้	จดเขต อำเภอบางพลี, บางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ทิศตะวันออก จุดเขต อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทิศตะวันตก จุดเขต พระโขนง

ในปัจจุบัน เขตลาดกระบังแบ่งออกเป็นแขวงต่าง ๆ 6 แขวง คือ

1. แขวงลาดกระบัง
2. แขวงคลองสองต้นนุ่น
3. แขวงคลองสามประเวศ
4. แขวงลำปลาหัว
5. แขวงท้ายเขาว
6. แขวงชุมทอง

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของ เขตลาดกระบัง

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม โดยทั่วไปของเขตลาดกระบังจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้¹

1. ที่อยู่อาศัย

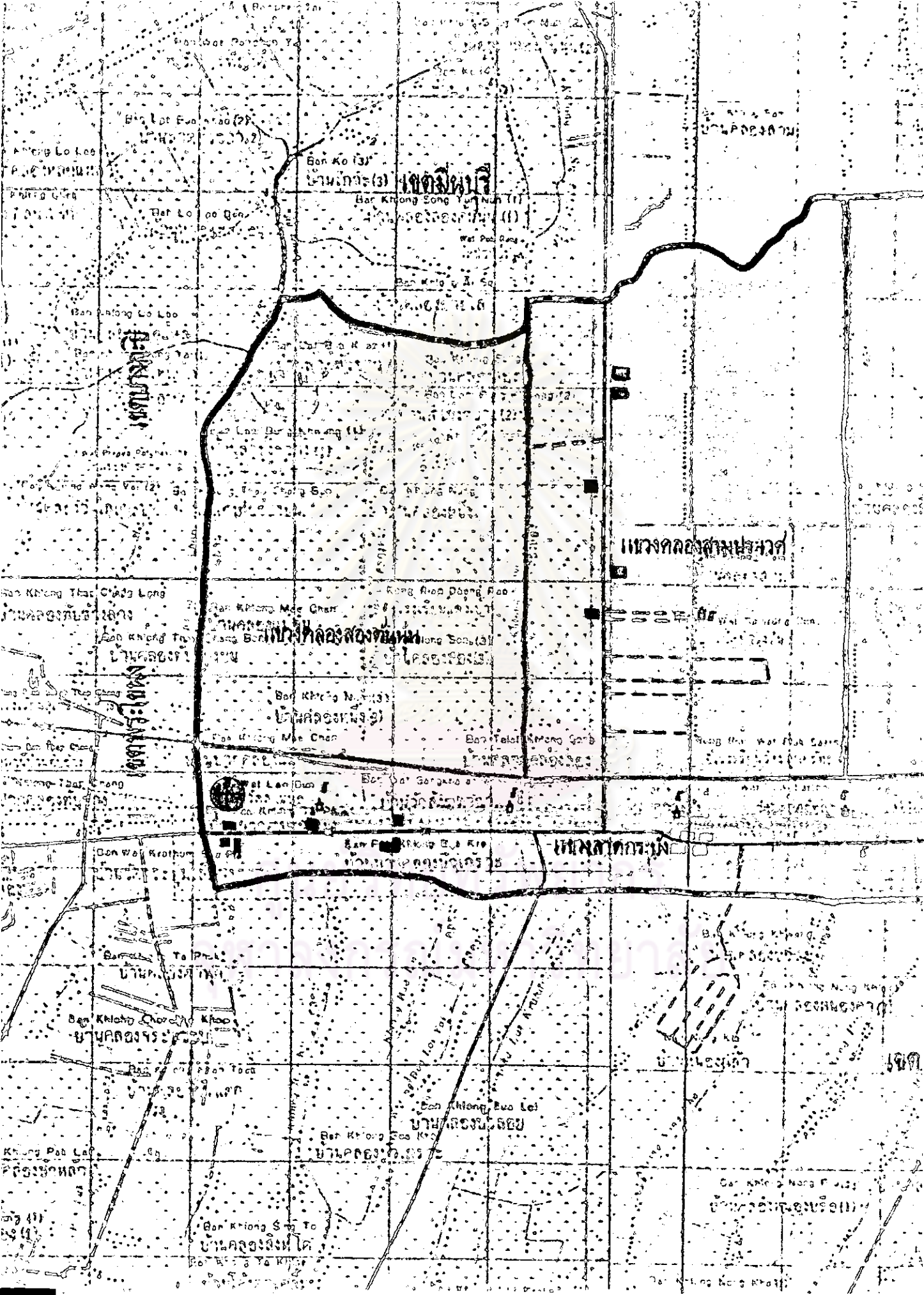
ในบริเวณเขตลาดกระบังที่เป็นย่านชุมชนเมือง ประชากรอาศัยอยู่รอบ ๆ บริเวณที่ทำการค้า พาณิชยกรรมและส่วนราชการ โดยมีความหนาแน่นค่อนข้างสูง ลักษณะบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นอาคารตึกแถว 2 - 3 ชั้น และเรือนไม้ริมคลอง

¹ เขตลาดกระบัง, "แนะนำเขตลาดกระบัง", หน้า 4 - 6.

ซึ่งที่พักอาศัยในบริเวณนี้จะประกอบด้วยอาคาร ค้าขายในอาคาร เดียวกันกับที่พักอาศัยนั้น ส่วนที่เป็นอาคารตึกแถวมีสภาพค่อนข้างใหม่ แต่ส่วนที่เป็นเรือนไม้ริมคลองมีสภาพเก่าและทรุดโทรม บริเวณที่พักอาศัยอีกส่วนหนึ่งจะอยู่เกือบตลอดแนวริมถนน สายพระโขนง - ลาดกระบัง ไปจนถึงย่านชุมชนเมือง ความหนาแน่นของที่พักอาศัยบริเวณนี้ปานกลาง ลักษณะบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ มีน้ำและไฟฟ้าใช้เป็นส่วนใหญ่ ที่อยู่อาศัยนอกเหนือจากนี้ จะอยู่ร่วมกับพื้นที่ที่มีการทำกรเกษตรกรรม คือ บริเวณพื้นที่นา พื้นที่สวน โดยเรียงรายกันไปตามแนวคลอง ลักษณะบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นกระท่อม บ้านไม้ชั้นเดียวยกพื้นสูงแบบโบราณเช่นเดียวกับบ้านในชนบททั่ว ๆ ไป และบ้านไม้สองชั้นบ้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เขตเมือง

เขตเมือง

Ban Ko (3) **เขตเมือง (3)**

Ban Khong Song Yu Nui (1) **เขตเมือง (1)**

เขตเมือง

เขตเมือง

Ban Khong N. (3) **เขตเมือง (3)**

เขตเมือง

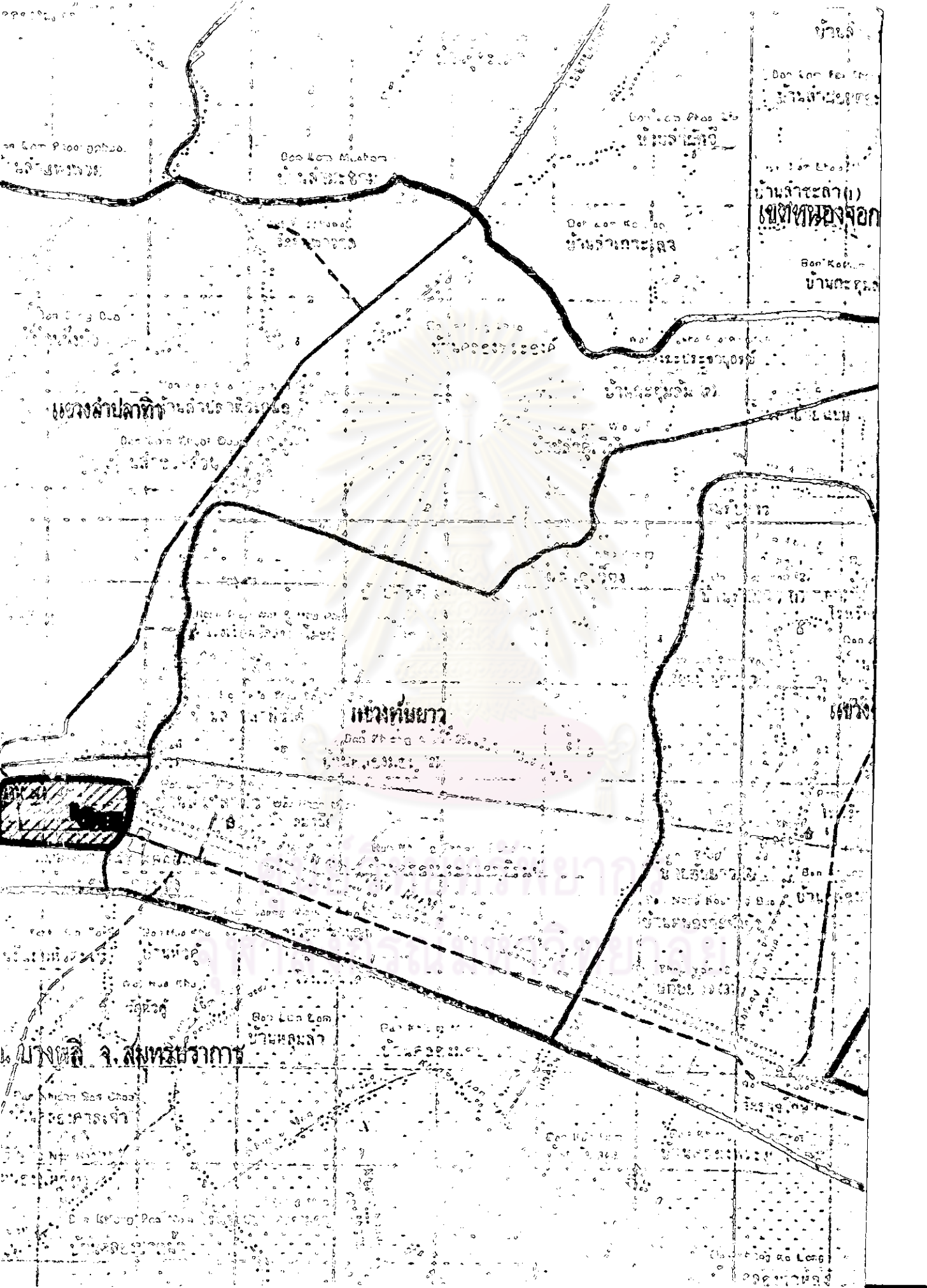
Ban Khong Bua Lei **เขตเมือง**

Ban Khong Sao Kri **เขตเมือง**

Ban Khong Sa To **เขตเมือง**

Ban Khong Nong P. (3) **เขตเมือง (3)**

Ban Khong Nong Khong

บ้าน

บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

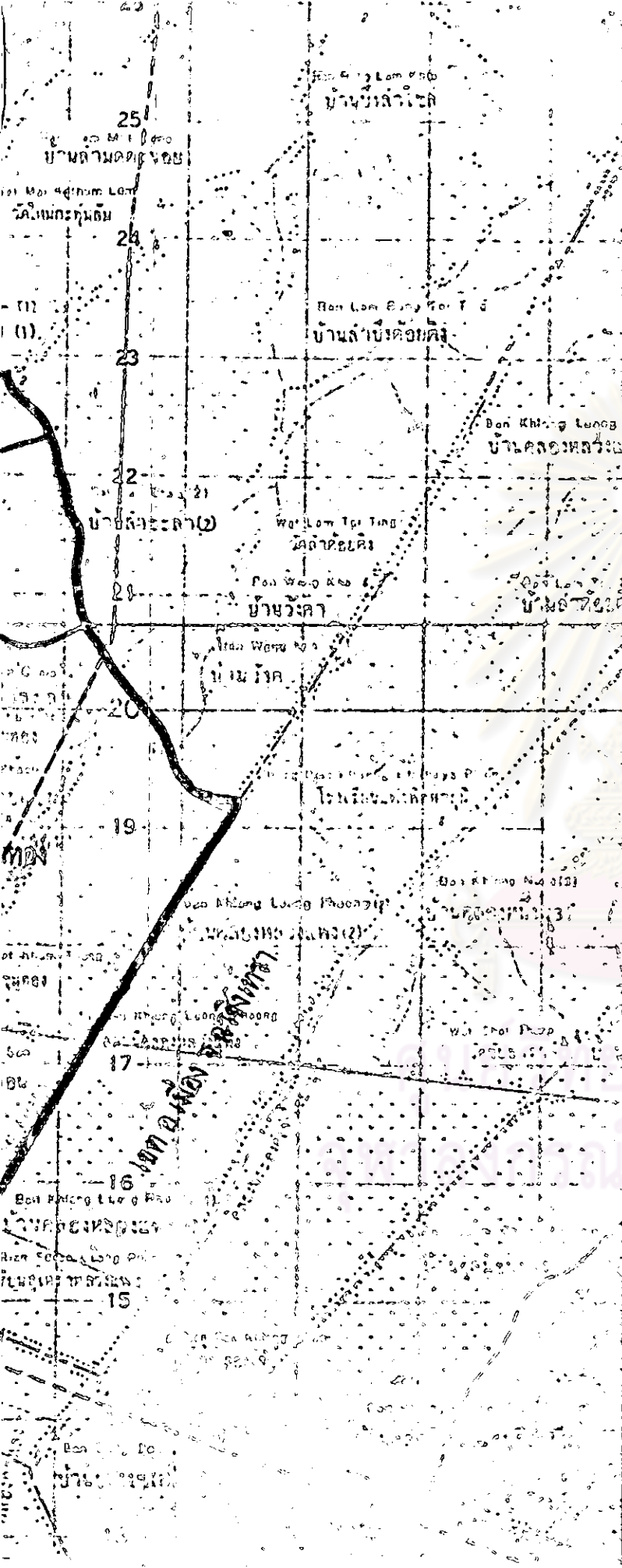
บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

บ้าน...

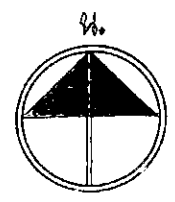
บ้าน...

แผนที่เขตลาดกระบัง

การใช้ที่ดิน พ.ศ. 2520

- เขตชุมชนลาดกระบัง
- ที่พักอาศัยเขตชุมชน
- ที่พักอาศัยใหม่เขตกิจกรรม
- สถาบันราชการ
- พาณิชยกรรม
- อุตสาหกรรม
- เกษตรกรรม
- ไร่
- ไร่
- มหาวิทยาลัย, วิทยาลัย
- สถานพยาบาล
- คลินิก
- คลอง
- ถนน
- ทางรถไฟ
- เขตตำบล
- เขตอำเภอ

มาตราส่วน 1:50000

30

ตารางแสดงประชากรและจำนวนบ้านในเขตลาดกระบังตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2520

พ.ศ.	ประชากร	จำนวนบ้าน
2502	22,542	3,336
2503	23,271	3,404
2504	23,639	3,495
2505	25,348	3,484
2506	26,016	3,559
2507	26,751	3,707
2508	27,238	3,761
2509	27,733	3,807
2510	28,445	3,873
2511	29,197	3,965
2512	29,859	4,049
2513	30,686	4,149
2514	31,615	4,254
2515	32,612	4,729
2516	33,185	4,808
2517	33,959	5,073
2518	34,951	5,200
2519	36,065	5,415
2520	37,554	5,776

ที่มา : งานทะเบียน เขตลาดกระบัง

จำนวนที่อยู่อาศัยในเขตลาคกระบัง ได้เพิ่มขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 - 2515 เฉลี่ยเพิ่มปีละ 153 หลังคาเรือน ส่วนระหว่างปี พ.ศ. 2516 - 2520 เพิ่มเฉลี่ยปีละ 194 หลังคาเรือน แต่เมื่อปี พ.ศ. 2518 - 2519 ได้เพิ่มขึ้น 215 หลังคาเรือน และ พ.ศ. 2519 - 2520 ได้เพิ่มขึ้นถึง 361 หลังคาเรือน แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันจำนวนบ้านเรือนที่อยู่อาศัยในเขตลาคกระบัง ได้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่เดิม

๗) ตารางแสดงจำนวนบ้านในเขตลาคกระบังระหว่าง พ.ศ. 2519 - 2520

แขวง	จำนวนบ้าน พ.ศ. 2519	จำนวนบ้าน พ.ศ. 2520	จำนวนบ้าน ที่เพิ่มขึ้น
รวมทั้งเขตลาคกระบัง	5,415	5,776	361
ลาคกระบัง	2,012	2,350	338
คลองสองตนูน	545	551	6
คลองสามประเวศ	460	463	3
ลำปลาทิว	731	738	7
ห้วยยาว	970	976	6
ชุมทอง	697	698	1

ที่มา : แผนกเลือกตั้งและสถิติ กองปกครองและทะเบียน สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร

ในช่วงปี พ.ศ. 2519 - 2520 แขวงลาคกระบังเป็นแขวงที่มีจำนวนบ้านเพิ่มมากกว่าทุกแขวงในเขตลาคกระบัง คือ เพิ่มถึง 338 หลังคาเรือนจากจำนวน 361 หลังคาเรือน ซึ่งเป็นเพราะบริเวณแขวงลาคกระบังนี้ กำลังมีการขยายตัวด้านที่อยู่อาศัย คือ มีการ

ปลูกอาคารพาณิชย์ ร้านค้าเพิ่มขึ้น และมีการจัดสรรบ้านและที่ดิน ทำให้เป็นบริเวณชุมชน
ที่หนาแน่นขึ้นกว่าแต่เดิม

ตารางแสดงประชากรและจำนวนบ้านในเขตลาดกระบัง พ.ศ. 2520

31

แขวง	ประชากร	จำนวนบ้าน
รวมทั้งเขตลาดกระบัง	37,554	5,776
ลาดกระบัง	14,012	2,350
คลองสองต้นนุ่น	3,907	551
คลองสามประเวศ	2,823	463
ลำปลาไหล	5,320	738
ทับยาว	6,905	976
ชุมทอง	4,587	698

ที่มา : แผนกเลือกตั้งและสถิติ กองปกครองและทะเบียน สำนักงานปลัด -
กรุงเทพมหานคร

จากแขวงต่าง ๆ ของเขตลาดกระบัง แขวงลาดกระบังเป็นบริเวณที่มี
จำนวนบ้าน และประชากรมากที่สุด และหนาแน่นที่สุด เมื่อเทียบกับแขวงอื่น ๆ ของ
เขตลาดกระบังคือเป็นศูนย์กลางชุมชนของเขตลาดกระบัง

2. พาณิชยกรรม

ในเขตลาดกระบังบริเวณศูนย์กลางการค้าขาย พาณิชยกรรม จะอยู่ที่แขวงลาดกระบัง โดยเป็นบริเวณตลาด ร้านค้า ประกอบธุรกิจ มีร้านค้าปลีก - ส่ง ตลาด ธนาคาร เป็นต้น เค็มบริเวณที่เป็นย่านพาณิชยกรรมจะเป็นเรือนไม้ตั้งอยู่ตามแนวคลองประเวศบุรีรมย์ ต่อมาเมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้นพื้นที่ชุมชนได้ขยายความเจริญขึ้น จึงมีการขยายร้านค้าจากแนวคลองมายังริมถนนใหญ่ (ถนนพระโขนง - ลาดกระบัง) อยู่รวมกันเป็นบริเวณตลาดและร้านค้า ซึ่งอยู่ขนานกับคลอง อาคารในย่านพาณิชยกรรมนี้ส่วนใหญ่เป็นตึกแถว 3 ชั้น ไซ้เป็นที่พักอาศัยด้วย นอกจากนี้ ปัจจุบันเนื่องจากในแขวงลาดกระบังชุมชนมีการขยายความเจริญขึ้น จึงมีร้านค้าตึกแถวสร้างใหม่เกิดขึ้นตามริมถนนพระโขนง - ลาดกระบัง ซึ่งนับวันจะมีการก่อสร้างตึกแถว ร้านค้า ตามริมถนนสายนี้เพิ่มขึ้น

3. อุตสาหกรรม

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตลาดกระบัง แยกเป็นประเภทได้ โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จำนวน 5 โรง โรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม จำนวน 8 โรง และโรงสี 14 โรง

สถานที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในเขตลาดกระบัง จะอยู่บริเวณริมถนนพระโขนง - ลาดกระบัง ไปจดทางรถไฟสายตะวันออก ซึ่งได้แก่โรงงานทอผ้า โรงงานทำขนมปัง โรงงานทำเสาเข็ม โรงงานทำเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ โรงงานผลิตลูกบอล เป็นต้น นอกจากนั้น บริเวณริมถนนมีนบุรี - ลาดกระบัง ยังมีโรงงานประกอบรถยนต์ โรงงานทำอิฐบล็อก โรงงานทำเครื่องใช้พลาสติก เป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมขนาดย่อม เช่น อูซอมรถ อุตสาหกรรมในครัวเรือน มีอยู่บ้างในบริเวณ

ใกล้ตลาด และยังมีโรงสี โรงน้ำแข็งรวมอยู่ด้วย

ปัจจุบันนี้รัฐบาลได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในเขตลาดกระบังด้วย ที่แขวงลำปลาทิว (จาก ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 95 ตอนที่ 62 วันที่ 13 มิถุนายน 2521) จะช่วยให้เขตลาดกระบังมีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น และเป็นการช่วยให้ประชากรมีงานทำเพิ่มขึ้น

4. สถาบันราชการ

ในเขตลาดกระบังสถาบันราชการจะอยู่ในแขวงลาดกระบัง โดยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มใกล้เคียงกับบริเวณพาณิชยกรรม ตลาด ร้านค้า ซึ่งมีที่ทำการ เขตสถานีตำรวจ ศูนย์บริการสาธารณสุข และบ้านพักของข้าราชการ

ที่ทำการเขตลาดกระบังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการประชาชนในเขตลาดกระบังประกอบด้วยงานต่าง ๆ คือ

- งานปกครอง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปกครอง การประชาสัมพันธ์ งานเกี่ยวกับสารบรรณ งานนิติกรรมที่ดิน แผนงาน
- งานทะเบียน ทำหน้าที่เกี่ยวกับการทำสำมะโนครัวประชากร การแจ้งเกิด - ตาย การย้ายเข้า - ออก ทำทะเบียนการค้าเลือกการเกณฑ์ทหารของประชากรชายในวัยเกณฑ์ทหาร และทำบัตรประจำตัวประชาชน
- งานโยธา ทำหน้าที่ออกแบบ ควบคุมการก่อสร้าง ควบคุมอาคาร รั้ววัด ภายในเขตลาดกระบัง
- งานรักษาความสะอาด ดูแลรักษาความสะอาดในเขตลาดกระบัง มีการเก็บขยะ ซูบลอกคูคลอง รักษาท่อระบายน้ำ

- งานศึกษาธิการ ควบคุมและบริหารการศึกษา โรงเรียนเทศบาลภายในเขต
- งานคลัง รับเงินค่าบำรุงท้องถิ่น ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ควบคุมเงินงบประมาณของเขต
- งานรายได้ จัดเก็บภาษีต่าง ๆ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือน ภาษีครอบครองที่ดิน
- งานสรรพากร เก็บภาษีจาก นิติบุคคล บุคคล ร้านค้า

สถานีตำรวจ ในเขตลาดกระบังมีสถานีตำรวจนครบาล 2 แห่ง คือ

1. สถานีตำรวจนครบาลลาดกระบัง
2. สถานีตำรวจนครบาลจรเข้เขนอย

สถานีตำรวจทั้ง 2 แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่แขวงลาดกระบัง โดยสถานีตำรวจนครบาลลาดกระบัง อยู่ริมถนนพระโขนง - ลาดกระบัง ส่วนสถานีตำรวจนครบาลจรเข้เขนอย อยู่ใกล้กับที่ทำการเขตลาดกระบัง โดยมีงานหน้าที่รับผิดชอบ คือ รักษาความสงบ สืบสวน สอบสวนคดีต่าง ๆ ตลอดจนรักษาความปลอดภัยให้แก่ประชาชนที่อยู่ในเขตลาดกระบัง

ศูนย์บริการสาธารณสุขของเขตลาดกระบัง เดิมเป็นสถานีอนามัยชั้นหนึ่งของกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 2 แห่ง แต่ปัจจุบันได้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร คือ ศูนย์บริการสาธารณสุขลาดกระบัง และศูนย์บริการสาธารณสุขกันตารัตต์ นอกจากนี้มีสถานีอนามัยชั้นสอง ตามท้องที่ในแขวงต่าง ๆ อีก 5 แห่ง

5. โรงเรียนและสถานศึกษา

ในเขตลาคกระบั้งมีโรงเรียนอยู่ทั่วไปกว่า 27 แห่ง ได้แก่โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถม - มัธยม ตลอดจนสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาคกระบั้ง และวิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร ซึ่งในเขตลาคกระบั้งนี้ การศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับประถมศึกษา คือ เป็นโรงเรียนเทศบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจะตั้งอยู่คู่กับวัดเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาลมีเพียง 1 แห่ง คือ โรงเรียนพรตพิทยพยัต

โรงเรียนเทศบาลที่ตั้งอยู่ในแขวงต่าง ๆ มีดังนี้ คือ.-

แขวงลาคกระบั้ง

โรงเรียนวัดลาคกระบั้ง

โรงเรียนวัดปลุกศรีทธา

โรงเรียนวัดสังฆราชา

โรงเรียนวัดลานบุญ

แขวงทับยาว

โรงเรียนวัดพลมานีย์

โรงเรียนวัดสุทธาโกชน

โรงเรียนบ้านทับยาว

โรงเรียนแสงนิรัญวิทยา

แขวงชุมทอง

โรงเรียนวัดชุมทอง

โรงเรียนตำบลชุมทอง (ประชาอุทิศ)

โรงเรียนชุมทอง (เพชรทองคำอุปถัมภ์)

โรงเรียนวัดราชโกษา

แขวงลำปลาทิว

โรงเรียนวัดพิพพาวาส

โรงเรียนวัดบึงบัว

โรงเรียนลำพะอง

แขวงคลองสองต้นนุ่น

โรงเรียนสุเหร่าค่านายโส

โรงเรียนวัดปากบึง

โรงเรียนแดงเป้า ฯ (สิ่งสูงสุดบูรณะ)

แขวงคลองสามประเวศ

โรงเรียนวัดบ่างรุ้ง

สำหรับโรงเรียนราษฎร์มีเฉพาะในแขวงลาดกระบัง และแขวงทัพยาว คือ

แขวงลาดกระบัง มีโรงเรียนเซนต์เจมส์คิลป์ และโรงเรียนศึกษาพัฒนา

แขวงทัพยาว มีโรงเรียนมาเรียลัย สอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึง

ประถมศึกษาตอนปลาย

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเทศบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร
ในเขตลาดกระบัง ระหว่างปีการศึกษา 2515 ถึง 2519

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน						
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ป.7
2515	1,003	991	964	843	621	536	586
2516	807	1,013	997	852	696	533	496
2517	829	871	1,083	907	738	596	448
2518	891	859	953	979	797	611	539
2519	764	926	934	862	917	608	525

ในปีการศึกษา 2519 มีครูในโรงเรียนเทศบาลของเขตลาดกระบัง จำนวน
300 คน

ที่มา : งานศึกษาธิการ เขตลาดกระบัง

6. ศาสนสถาน

เขตลาดกระบังมีวัดประมาณ 12 แห่ง เป็นวัดเก่าแก่กระจายอยู่ตาม
หมู่บ้านในแขวงต่าง ๆ วัดมีอาณาเขตกว้างขวางและมีโรงเรียนตั้งอยู่คู่กับวัดด้วย

จำนวนวัดในพระพุทธศาสนา	12	วัด
วัดคาชอลิค	1	วัด
มัสยิด	4	มัสยิด

7. สาธารณูปการ

เขตลาคกระบั้งมีสาธารณูปการ คือ โรงสูบน้ำและจ่ายน้ำบาดาล สถานีไฟฟ้าย่อย ที่ให้บริการแก่ประชาชนในเขตลาคกระบั้งเฉพาะบางแขวงเท่านั้น คือ แขวงลาคกระบั้ง สำหรับแขวงอื่น ๆ บริการเหล่านี้ยังไม่ไปถึงทุกพื้นที่ บ้านโคกที่อยู่ริมถนน หรือไม่ไกลจากถนนเกิน-ไปนัก จะมีน้ำและไฟฟ้าใช้ ส่วนพื้นที่เกษตรกรรมที่ทางออกไปยังไม่มีไฟฟ้าใช้เลย

สถานีไฟฟ้าย่อยของเขตลาคกระบั้งตั้งอยู่บริเวณริมถนนมีนบุรี - ลาคกระบั้ง สำหรับโรงจ่ายน้ำบาดาลอยู่ใกล้กับที่ทำการ เขตและสถานีตำรวจระเข้

8. เกษตรกรรม

ประชากรในเขตลาคกระบั้งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งจากการสำรวจ ปรากฏว่า เขตลาคกระบั้งมีพื้นที่ประกอบการ เกษตรกรรม 75,371 ไร่ แยกเป็นรายละเอียดดังนี้.-

เนื้อที่ปลูกข้าว	68,876	ไร่	หรือ	90.0%
เนื้อที่ปลูกผลไม้	2,850	ไร่	หรือ	4.0%
เนื้อที่ปลูกไม้ยืนต้น (มะพร้าว)	2,100	ไร่	หรือ	3.4%
เนื้อที่ปลูกสวนผัก	245	ไร่	หรือ	0.3%
เนื้อที่บ่อเลี้ยงปลาและบ่อปลาธรรมชาติ	1,000	ไร่	หรือ	1.8%
เนื้อที่ทำการเลี้ยงสัตว์ปีก (เป็ด, ไก่, ห่าน)	300	ไร่	หรือ	0.5%

9. สวนสาธารณะ

ในเขตลาคกระบังมีส่วนสาธารณะซึ่งเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจเพียงแห่งเดียว คือ สวนพระนคร ตั้งอยู่ในแขวงลาคกระบัง มีเนื้อที่ 50 ไร่ จะเห็นว่ายังขาดสวนสาธารณะที่ประชาชนใช้พักผ่อน

10. สถานบริการเงิน

เขตลาคกระบังมีธนาคาร เปิดบริการอยู่ในปัจจุบัน 3 ธนาคาร คือ

1. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด สาขา ลาคกระบัง
2. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขา ลาคกระบัง
3. ธนาคารออมสิน สาขา ลาคกระบัง

ธนาคารทั้งสามแห่งนี้อยู่ในแขวงลาคกระบัง คือ ตั้งอยู่ริมถนนพระโขนง ลาคกระบัง และอยู่ในบริเวณศูนย์กลางของชุมชน คือ บริเวณพาณิชย์กรรม

11. การสื่อสาร

การสื่อสารในเขตลาคกระบังมีเพียงการติดต่อทางไปรษณีย์ โทรเลข เท่านั้น ซึ่งมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขตั้งอยู่ริมถนนพระโขนง - ลาคกระบัง ส่วนการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ยังไม่มี เพราะในท้องที่นี้ยังไม่มีเครื่องรับโทรศัพท์ผ่าน นอกจากของเขตซึ่งได้เข้ามาสมัยเป็นสุขาภิบาล เป็นระบบไมโครเวฟ กับของสถานีตำรวจนครบาล ทั้งสองแห่ง ซึ่งเป็นเครื่องวิทยุโทรศัพท์ จึงนับได้ว่าการสื่อสารยังไม่สะดวกเท่าที่ควร

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแขวงลาดกระบัง

บริเวณแขวงลาดกระบังเป็นศูนย์กลางของชุมชนเขตลาดกระบัง ซึ่งมีอาคารบ้านเรือนหนาแน่น เนื่องจากการขยายตัวเมือง จะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีการจัดสรรบ้านและที่ดินไปสู่อำเภอเมืองมากขึ้น ในแขวงลาดกระบังก็เช่นเดียวกัน ในระยะ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา มีการจัดสรรบ้านและที่ดิน 2 แห่ง คือ อ่อนนุชนิเวศน์ มีบ้านประมาณ 50 หลังคาเรือน และเคหะนคร ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีทั้งบ้านที่พักอาศัย และอาคารพาณิชย์รวมประมาณ 300 หลังคาเรือน นอกจากนั้นในขณะนี้กำลังมีการจัดดำเนินการก่อสร้างเพิ่มเติมอีกในแขวงลาดกระบัง 2 - 3 หมู่บ้าน ซึ่งคาดว่าในอนาคตการขยายตัวทางด้านที่พักอาศัยจะมีมากขึ้น

ด้านการพาณิชย์กรรม มีการก่อสร้างตึกแถวอาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นริมถนนสายพระโขนง - ลาดกระบัง ในขณะนี้ นอกเหนือไปจากที่มีอยู่เดิม ในบริเวณตลาดหัวตะเข้ ซึ่งมีอาคารพาณิชย์ประมาณ 70 คูหา และเป็นเรือนแถวไม้ซึ่งเป็นย่านการค้าเดิมริมคลองประเวศบุรีรมย์ทั้งสองฝั่งคลองประมาณ 40 ร้านค้า การค้าในบริเวณตลาดหัวตะเข้มีสินค้าทุกประเภทที่ประชาชนทั่วไปหาซื้อได้โดยสะดวกทั้งค้าปลีกและค้าส่ง

ในแขวงลาดกระบังยังเป็นที่ตั้งของสถาบันราชการที่สำคัญ คือ ที่ทำการเขตสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษา คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และวิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร ซึ่งถือว่าการกระจายการศึกษาไปยังบริเวณชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้แขวงลาดกระบังยังเป็นศูนย์กลางการให้บริการด้านต่าง ๆ คือ การติดต่อสื่อสาร มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย แม้ยังไม่มีโรงพยาบาล แต่แขวงลาดกระบังก็ยังมีศูนย์บริการสาธารณสุขถึง 2 แห่ง ให้บริการแก่ประชาชน คือ ศูนย์บริการสาธารณสุขลาดกระบัง และศูนย์บริการสาธารณสุขกันตารัตต์ และยังมีคลินิกแพทย์เอกชนรักษาโรคทั่วไปและคลินิกแพทย์ทันต

กรรม 2 แห่ง ให้บริการด้วย

ด้านเศรษฐกิจ มีธนาคารให้บริการด้านการเงินแก่ประชาชนทั่วไปถึง 3 แห่ง คือ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด สาขาลาดกระบัง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขา ลาดกระบัง และธนาคารออมสิน สาขาลาดกระบัง ส่วนสถานที่พักผ่อนหย่อนใจนั้น นอกจากสวนพระนคร ซึ่งเป็นสวนสาธารณะที่ใช้เป็นทั้งสนามกีฬา ศาลาพักผ่อนประจำเขต และที่พักผ่อนของชาวลาดกระบัง โดยตั้งอยู่ในแขวงลาดกระบัง ยังมีโรงภาพยนตร์ลาดกระบัง ให้บริการด้านความบันเทิงแก่ประชาชนด้วย

จากสิ่งต่าง ๆ ดังได้กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าแขวงลาดกระบัง เป็นศูนย์กลางที่สำคัญของเขตลาดกระบัง และมีการขยายตัวทั้งด้านที่อยู่ การค้า และอื่น ๆ อันมีส่วนช่วยในการเจริญเติบโตขึ้น

การคมนาคมในเขตลาดกระบัง

ระบบการคมนาคมของเขตลาดกระบัง แบ่งออกเป็น

1. ระบบการคมนาคมภายใน ใช้ติดต่อระหว่างภายในเขต
2. ระบบการคมนาคมภายนอก ใช้ติดต่อระหว่างเขตลาดกระบังกับเขตอื่น

1. ระบบการคมนาคมภายใน

เป็นระบบการคมนาคมในเขตลาดกระบัง การติดต่อระหว่างภายในเขตใช้การคมนาคมประเภท

- 1.1 ทางเท้า
- 1.2 ทางถนน
- 1.3 ทางน้ำ

1.1 ทางเท้า

ในบริเวณภายในเขตลาดกระบัง ทางเท้าเป็นระบบการคมนาคมที่สำคัญอย่างยิ่งสามารถติดต่อได้สะดวกทุกจุดในชุมชนทั้งในระดับชุมชนเมืองและในระดับหมู่บ้าน การคมนาคมโดยทางเท้านั้นมีใช้เป็นแต่เพียงเส้นทางเดินเท้าในระยะใกล้ ๆ สำหรับประชาชนเท่านั้น แต่ยังไม่ได้อำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะประเภทจักรยานสองล้อที่ประชาชนสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการขับขี่ไปมาภายในชุมชน ซึ่งนอกจากจะสะดวกแล้ว เป็นประหยัดค่าน้ำมันเชื้อเพลิงอีกด้วย

1.2 ทางถนน

การใช้ถนนเป็นเส้นทางคมนาคมภายในเขตลาดกระบัง เพิ่งเริ่มมีเมื่อระยะเวลาประมาณ 15 ปีที่ผ่านมา แต่เดิมเส้นทางคมนาคมที่สำคัญใช้ติดต่อทั้งภายในและภายนอกเขตลาดกระบังจะใช้ทางน้ำ โดยมีเรือวิ่งไปมาในระหว่างท้องถิ่นชุมชนต่าง ๆ แม้กระทั่งปัจจุบันก็ยังนิยมใช้อยู่บ้างแต่เฉพาะท้องถิ่นชุมชนในระดับหมู่บ้าน ที่ถนนยังเข้าไปไม่ถึง

ถนนในเขตลาดกระบังที่ใช้ติดต่อภายในเขตนั้น จะเป็นถนนที่เชื่อมติดต่อกันระหว่างเขตลาดกระบัง กับเขตอื่น และตัดผ่านเข้ามายังภายในบริเวณส่วนต่าง ๆ ของเขตลาดกระบัง ดังนั้น จึงใช้เป็นเส้นทางติดต่อภายในเขตด้วย ในเส้นทางถนนจะมีรถประจำทางรถรับจ้าง วิ่งให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป นอกเหนือไปจากผู้ที่มิรถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ โดยทั่วไปสภาพของถนนภายในเขตลาดกระบังอยู่ในระดับต่ำและสภาพของดินอ่อนมาก เมื่อใช้ไปนาน ๆ ดินจะทรุดตัว ทำให้ถนนทรุดตัวตามไปด้วย เกิดเป็นแอ่งเมื่อมีฝนตกมากทำให้ไม่สามารถระบายน้ำได้ก่อให้เกิดความเสียหายเมื่อรถวิ่ง

1.3 ทางน้ำ

เดิมเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของชาวลาดกระบังที่ไต่ติดต่อสัญจรไปมาทั้งภายในและภายนอกเขตลาดกระบัง แต่ต่อมาเมื่อมีถนนตัดผ่านเข้ามายังบริเวณเขตลาดกระบัง ความสำคัญของการคมนาคมทางน้ำได้ลดลง แต่อย่างไรก็ตามก็ยังเป็นเส้นทางคมนาคมที่ชาวลาดกระบังยังนิยมใช้อยู่มาก เนื่องจากยังมีชุมชนระดับหมู่บ้านในแขวงต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้ทำการตัดถนนเข้าไปถึง ไม่ว่าจะถนนในระดับทางเท้าหรือทางลาดอย่างใดให้วิ่ง ดังนั้น การติดต่อระหว่างชุมชนต่าง ๆ ทั้งในหมู่บ้านและชุมชนในเมือง จึงยังอาศัยเส้นทางคมนาคมทางน้ำอยู่มาก สำหรับบริเวณคลองต่าง ๆ ที่มีขนาดกว้างใหญ่พอสมควร ในเขตลาดกระบังนั้นนอกจากใ้เป็นเส้นทางสัญจรแล้วยังใ้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าได้อีกด้วย

2. ระบบการคมนาคมภายนอก

เป็นระบบการคมนาคมติดต่อระหว่างเขตลาดกระบังกับเขตอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง แบ่งออกเป็น

2.1 ทางถนน

2.2 ทางรถไฟ

2.1 ทางถนน

ถนนในเขตลาดกระบังที่เป็นทางติดต่อกับเขตอื่น ๆ มีดังนี้.-

2.1.1 ถนนสายพระโขนง - ลาดกระบัง ถนนสายนี้เป็นถนนสายสำคัญ คือ เป็นถนนหลักที่ไต่ติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ มีระยะทางตั้งแต่ทางเข้าแยกถนนสุขุมวิท ขอยอนนุช ตรงเข้ามายังเขตลาดกระบังและสิ้นสุดที่คลองหลวงแพ่ง โดยมี

ถนนเชื่อมต่อไปอีก คือ ถนนสายลาดกระบัง - หวงแพ่ง

ถนนสายพระโขนง - ลาดกระบัง มีระยะทางรวมทั้งสิ้นประมาณ 22 กิโลเมตร แต่เฉพาะช่วงถนนที่เริ่มต้นในเขตลาดกระบังจนถึงสิ้นสุดที่คลองหวงแพ่ง มีระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร

2.1.2 ถนนร่มเกล้า (ถนนสายมีนบุรี - ลาดกระบัง) เป็นถนนเชื่อมตอระหว่างชุมชนในเขตมีนบุรีกับเขตลาดกระบัง โดยแยกจากถนนสายพระโขนง - ลาดกระบัง ระยะทางเฉพาะในเขตลาดกระบังประมาณ 6 กิโลเมตร

2.1.3 ถนนลำปลาหัว (ถนนสายลาดกระบัง - หนองจอก) เป็นถนนเชื่อมตอระหว่างชุมชนในเขตหนองจอกกับเขตลาดกระบัง โดยแยกจากถนนสายพระโขนง - ลาดกระบัง เช่นกัน ระยะทางเฉพาะในเขตลาดกระบังประมาณ 8 กิโลเมตร

2.2 ทางรถไฟ

รถไฟเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญให้ความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยแก่ชาวลาดกระบังมาก ใช้ติดต่อกับชุมชนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงทางภาคตะวันออกเพราะเหตุที่เป็นเส้นทางผ่านของรถไฟสาย กรุงเทพฯ - อรัญประเทศ ซึ่งเป็นเส้นทางรถไฟสายตะวันออก มีรางเดียว รถไฟจะแล่นผ่านเขตลาดกระบังนี้โดยมีจำนวนเที่ยวทั้งหมด 10 เที่ยว คือ รถดีเซลราง 4 เที่ยว/วัน และรถดีเซลรางธรรมดาอีกวันละ 6 เที่ยว เที่ยวที่ออกจากสถานีกรุงเทพฯ มี 6.00 น., 11.15 น., 13.00 น., และ 18.00 น. ส่วนเที่ยวที่ออกจากสถานีหัวตะเข้ไปสถานีกรุงเทพฯ มี 6.45 น., 9.15 น., 15.45 น. และ 17.30 น.

ในชุมชนลาคกระบังนี้ มีสถานีรถไฟ 3 สถานี คือ สถานีรถไฟลาคกระบัง สถานีรถไฟหัวตะเข้ และสถานีรถไฟคลองหลวงแพ่ง มีผู้ให้บริการโดยสถานีรถไฟพอสสมควร

ลักษณะโครงสร้างทางประชากร

1. ประชากรในอดีต

เขตลาคกระบังเดิมเป็นตำบลลาคกระบังในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งครั้งนั้นยังไม่มี การสำรวจหรือบันทึกสถิติจำนวนประชากรแต่อย่างใด คาดว่าคงจะมีประชากรอยู่น้อยมาก เพราะตามประวัติความเป็นมาแต่เดิมเป็นป่ากร้างพื้นที่เป็นเชิงลาดหลังจากที่ได้มีการยกฐานะจากตำบลเป็นกิ่งอำเภอ และเป็นอำเภอในปี พ.ศ. 2500 ต่อมาอีก 2 ปี คือ พ.ศ. 2502 จึงได้เริ่มมีการสำรวจและบันทึกสถิติจำนวนประชากร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 22,542 คน จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2520 มีจำนวนประชากรรวม 37,554 คน

สถิติจำนวนประชากรในเขตลาคกระบังจากตารางที่ 2 และแผนภูมิที่ 4 แสดงให้เห็นสถิติประชากรตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2520 และจากแผนภูมิแสดงให้เห็นการขยายตัวของประชากรเป็นช่วง ๆ ซึ่งจะพบว่าแต่ละช่วงมีการขยายตัวสม่ำเสมอ ในปี พ.ศ. 2502 มีประชากร 22,542 คน เป็นชาย 11,139 คน หญิง 11,403 คน และในปี พ.ศ. 2520 มีประชากรทั้งสิ้น 37,554 คน เป็นชาย 18,348 คน เป็นหญิง 19,206 คน ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2520 รวมเป็นระยะเวลา 19 ปี จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น 15,012 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ 790 คน

ถ้าแบ่งช่วงระยะเวลาการขยายตัวของประชากรในเขตลาคกระบังออกเป็น 3 ช่วง สามารถคำนวณอัตราการขยายตัวได้ดังนี้ -

ช่วงที่ 1	ระหว่าง พ.ศ. 2502 - 2510	จำนวนอัตราการขยายตัว ได้ 2.95%
ช่วงที่ 2	ระหว่าง พ.ศ. 2511 - 2520	จำนวนอัตราการขยายตัว ได้ 2.84%
ช่วงที่ 3	ระหว่าง พ.ศ. 2502 - 2520	จำนวนอัตราการขยายตัว ได้ 2.88%

จากการคำนวณอัตราการขยายตัวของประชากรทั้ง 3 ช่วงนี้ แสดงให้เห็นว่า การขยายตัวของประชากรในชุมชนเขตลาดกระบังนี้เป็นไปในลักษณะใกล้เคียงกัน แม้จะมีบางช่วง เช่น ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2505 ประชากรได้เพิ่มขึ้นจาก 23,639 คน เป็น 25,348 คน แต่ก็มีเพียงปีเดียวเท่านั้นที่มีการเพิ่มขึ้นสูง คือ เพิ่มขึ้นถึง 1,709 คน จากช่วงระหว่าง พ.ศ. 2502 - 2510 ประชากรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 656 คน ช่วงระหว่าง พ.ศ. 2511 - 2520 ประชากรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 836 คน แต่เมื่อพิจารณาการเพิ่มประชากรจาก พ.ศ. 2502 - 2520 แล้ว จะพบว่าการเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับการเพิ่มในช่วงอื่น ๆ ทุกช่วงคือ มีการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 790 คน

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าอัตราการขยายตัวของประชากรในเขตลาดกระบัง ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยที่สม่ำเสมอ

สำหรับอัตราส่วนระหว่างเพศชายต่อหญิง 100 คน ในเขตนี้ จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2502 - 2510 จำนวนประชากรโดยเฉลี่ยเป็นเพศชาย 95.78 คน ต่อเพศหญิง 100 คน และในระหว่างช่วง พ.ศ. 2511 - 2520 จำนวนประชากรโดยเฉลี่ยเพศชาย 95.46 คน ต่อเพศหญิง 100 คน ส่วนใน

ปัจจุบันพ.ศ. 2520 อัตราส่วนระหว่างเพศชายต่อหญิงนั้น มีอัตราส่วนชาย 95.53 คน ต่อเพศหญิง 100 คน

2. ความสัมพันธ์ของประชากรในเขตลาคกระบังกับกรุงเทพมหานคร

จากตารางที่ 2 แสดงสถิติประชากรในเขตลาคกระบังเทียบกับประชากรในกรุงเทพมหานคร จะเห็นว่า จำนวนประชากรเขตลาคกระบังใน พ.ศ. 2520 จะไคร้อยละ 1.09 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร แต่ในปัจจุบัน พ.ศ. 2520 อัตราส่วนดังกล่าวนี้ลดลงเหลือเพียง 0.79 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเมื่อพิจารณาจากแต่ละปีจะพบว่า อัตราส่วนนี้ค่อย ๆ ลดลงมาตามลำดับ แต่เปรียบเทียบอัตราส่วนประชากรในเขตลาคกระบังกับในกรุงเทพมหานครแต่ละช่วงจะได้ดังนี้

ในช่วงแรกระหว่าง พ.ศ. 2502 - 2510 จำนวนประชากรในเขตลาคกระบังโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.99 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ช่วงที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2511 - 2520 ประชากรในเขตลาคกระบังโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.84 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งถ้าคิดเฉลี่ยจำนวนประชากรตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2520 แล้ว ประชากรในเขตลาคกระบังเป็นร้อยละ 0.91 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

แม้อัตราส่วนประชากรในเขตลาคกระบังต่อประชากรในกรุงเทพมหานคร จะลดลงมิได้หมายความว่า จำนวนประชากรในลาคกระบังจะลดลงหรือย้ายออกไปอยู่ที่อื่น จากตารางที่ 4 แสดงอัตราการเพิ่มประชากรในเขตชุมชนต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ระหว่าง พ.ศ. 2516 - 2520 จะพบว่า เขตลาคกระบังมีอัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ยร้อยละ 3.14 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเพิ่มของประชากรในกรุงเทพมหานครซึ่งมีอัตราเพิ่มร้อยละ 4.57 ต่อปี และจากตารางนี้ก็จะเห็นได้ว่า เขตชุมชนที่มีประชากรเพิ่มมากที่สุดในช่วง 5 ปีนี้คือ เขตบางขุนเทียน ซึ่งเป็นชุมชนชานเมือง

ทางฝั่งธนบุรี มีอัตราการเพิ่มประชากรร้อยละ 13.12 ต่อปี อันตัวรองลงมา คือ เขตบางกะปิ ซึ่งเป็นชุมชนชานเมืองเช่นกัน โดยอยู่ทางฝั่งพระนครของกรุงเทพมหานคร อัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ยร้อยละ 12.71 ต่อปี สำหรับเขตชุมชนบางเขน ซึ่งจัดเป็นชุมชนชั้นกลางที่มีความหนาแน่นน้อย มีอัตราการเพิ่มประชากรเป็นอันดับสาม ในจำนวนเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร โดยมีอัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ยร้อยละ 11.52 ต่อปี เมื่อพิจารณาจากทุก ๆ เขตในกรุงเทพมหานครแล้ว จะพบว่ามีเพียง 3 เขตชุมชนเท่านั้นที่มีอัตราการเพิ่มประชากรลดลง คือ เขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบฯ และเขตพระนคร ทั้ง 3 ชุมชนนี้เป็นชุมชนชั้นในสุดในกรุงเทพมหานคร และมีความหนาแน่นของประชากรค่อนข้างสูง ตลอดจนเป็นชุมชนที่เป็นศูนย์กลางธุรกิจต่าง ๆ ทั้งขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก ด้วยเหตุนี้ ประชากรที่อยู่ในชุมชนนั้นจึงพยายามหนีความแออัดออกไปอยู่ชุมชนอื่นที่สามารถให้ความสะดวกสบายได้ ซึ่งก็คือ ชุมชนชานเมืองในกรุงเทพมหานครนั่นเอง และนี่เองเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชุมชนชานเมืองในกรุงเทพมหานครขยายตัวขึ้น

ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าในชุมชนลาดกระบังอัตราการเพิ่มประชากรได้เพิ่มขึ้นทุกปี แม้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนจำนวนประชากรของชุมชนลาดกระบังกับประชากรของกรุงเทพมหานครทั้งหมดแล้ว สัดส่วนประชากรของชุมชนลาดกระบังจะลดลง แต่มิได้หมายความว่าจำนวนประชากรลาดกระบังจะลดลงตามไปด้วย แต่ที่จริงแล้วจำนวนประชากรในชุมชนเขตลาดกระบังก็เพิ่มขึ้นทุกปี พร้อมกับเขตชุมชนอื่น ๆ ส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานคร แต่เขตชุมชนอื่น ๆ นั้น ได้มีอัตราการเพิ่มสูงขึ้นมากพร้อมกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในกรุงเทพมหานคร คือ เขตบางขุนเทียน เขตบางกะปิ เขตบางเขน เขตราชบุรีณะ ในขณะที่เขตลาดกระบังมีอัตราการเพิ่มเพียงร้อยละ 3.14 เท่านั้น จึงทำให้สัดส่วนจำนวนประชากรของลาดกระบังลดลงเมื่อเทียบกับจำ-

จำนวนประชากรในกรุงเทพมหานคร

3. ประชากรในปัจจุบัน

ปัจจุบันชุมชนเขตลาคกระบังมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 37,554 คน แยกเป็นชาย 18,348 คน หญิง 19,206 คน เขตลาคกระบังแบ่งออกเป็นแขวงต่าง ๆ 6 แขวง แต่ละแขวงมีประชากรดังนี้.-

๑๗	แขวง	จำนวนประชากร	อัตราส่วนร้อยละ ของประชากร	พื้นที่ ตร.กม.	ความหนาแน่น คน/ตร.กม.
	รวมทั้งเขตลาคกระบัง	37,554	100.00	123.859	303.20
	ลาคกระบัง	14,012	37.31	10.823	1,294.65
	คลองสองต้นนุ่น	3,907	10.40	14.297	273.27
	คลองสามประเวศ	2,823	7.52	17.458	161.70
	ลำปลาทิว	5,320	14.17	33.752	157.62
	ทับยาว	6,905	18.39	25.834	267.28
	ชุมทอง	4,587	12.21	21.695	211.43

ที่มา : งานทะเบียน เขตลาคกระบัง

ในจำนวน 6 แขวงนี้ แขวงที่มีประชากรมากที่สุด คือ แขวงลาคกระบัง ซึ่งมีประชากรรวมทั้งสิ้น 14,012 คน คิดเป็นร้อยละ 37.31 ของประชากรในเขตลาคกระบัง รองลงมา คือ แขวงทับยาว มีประชากร 6,905 คน หรือร้อยละ 18.39 ของประชากรในเขตลาคกระบัง นอกจากนั้นอันดับสาม คือ แขวงลำปลาทิว อันดับสี่ คือ แขวงชุมทอง อันดับห้าอันดับหกเรียงลงมา คือ แขวงคลองสองต้นนุ่น และ แขวงคลองสามประเวศ

ตามลำดับกิจการข้างต้น ซึ่งแขวงคลองสามประเวศนี้มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละเพียง 7.52 ของประชากรเขตลาดกระบัง

แต่เมื่อพิจารณาจากจำนวนประชากรและพื้นที่ในแต่ละแขวงแล้ว จะพบว่าความหนาแน่นของแต่ละแขวงนั้นแตกต่างกัน โดยเรียงลำดับ คือ แขวงที่มีความหนาแน่นที่สุด คือ แขวงลาดกระบัง โดยเฉลี่ยความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ได้ 1294.65 คนต่อตารางกิโลเมตร อันดับสอง คือ แขวงคลองสองต้นนุ่น นอกนั้นเรียงตามลำดับ คือ แขวงทับยาว แขวงชุมทอง แขวงคลองสามประเวศ และ แขวงลำปลาทิว ซึ่งเป็นแขวงที่มีความหนาแน่นต่ำที่สุด คือ มีประชากร 157.62 คนต่อตารางกิโลเมตร ด้วยเหตุที่แขวงลาดกระบังยังมีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด เป็นเพราะบริเวณนี้จัดเป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุดในเขตลาดกระบัง เป็นศูนย์กลางทางธุรกิจการค้าภายในเขตชุมชนนี้ เป็นสถานที่ตั้งสถาบันราชการ สถาบันการศึกษาชั้นสูง จึงทำให้ประชากรอยู่หนาแน่นกว่าชุมชนอื่น ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนเกษตรกรรม

4. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร

4.1 อัตราการเกิด - อัตราการตาย

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรเกิดและตายในเขตลาดกระบังตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2520 จะเห็นว่า อัตราเกิดค่อย ๆ ลดลงทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2502 อัตราการเกิดมีอัตราส่วนพันละ 40.86 ค่อย ๆ ลดลงมาจนถึงปี พ.ศ. 2520 เหลืออัตราส่วนพันละ 12.38 คน ในขณะที่เดียวกันอัตราส่วนการตายก็เช่นกัน ในปี พ.ศ. 2502 มีอัตราส่วนพันละ 7.98 คน จนถึงปี พ.ศ. 2520 ลดลงเหลือเพียงพันละ 5.56 คน ซึ่งเหตุที่อัตราเกิดลดลงเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ใน

เขตลาดกระบังนี้ซากโรงพยาบาลมีเพียงสถานีอนามัยและคลินิกหมอนี่เป็นของเอกชนเท่านั้น ผู้คนจึงเข้าไปรับการรักษาและคลอดบุตรในโรงพยาบาลในบริเวณตัวเมืองของกรุงเทพมหานคร และเนื่องจากอัตราการเกิดและอัตราการตายลดลงทำให้อัตราการเพิ่มของประชากรในบริเวณเขตนี้มีแนวโน้มลดลงกว่า คือใน พ.ศ. 2502 อัตราการเพิ่มเท่ากับ 5.12 และลดลงเรื่อยมาจนถึง พ.ศ. 2520 เท่ากับ 2.23 เช่นเดียวกับอัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติ ในปี พ.ศ. 2502 เท่ากับ 32.88 ลดลงมาเป็นลำดับจนถึงปี พ.ศ. 2520 เท่ากับ 6.82

4.2 การย้ายถิ่นของประชากร

จากตารางที่ 6 แสดงการย้ายเข้าและย้ายออกของประชากรในเขตลาดกระบัง ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2520 จะพบว่าในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2502 - 2509 ประชากรมีการย้ายออกเป็นส่วนใหญ่ มีเพียง 2 ปี เท่านั้น ที่มีประชากรย้ายเข้า คือใน พ.ศ. 2502 และ พ.ศ. 2505 หลังจากนั้นคือ พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา มีประชากรย้ายเข้าไปเขตลาดกระบังมากกว่าการย้ายออก โดยในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2510 - 2512 การย้ายถิ่นสุทธิโดยเฉลี่ยปีละประมาณ 69 คน และหลังจาก พ.ศ. 2513 เป็นต้นมาจนถึง พ.ศ. 2519 การย้ายถิ่นสุทธิโดยเฉลี่ยปีละประมาณ 441 คน ซึ่งแตกต่างกับในปีปัจจุบัน คือ พ.ศ. 2520 มีประชากรย้ายเข้ามากรกว่าย้ายออกเป็นจำนวนถึง 1,233 คน ซึ่งเป็นจำนวนการย้ายถิ่นสุทธิที่สูงที่สุดกว่าทุกปี เหตุที่ในปี พ.ศ. 2520 มีประชากรย้ายเข้ามากรกว่าทุกปีนั้น เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนในทางพื้นที่ คือ มีการก่อสร้างตึกแถว อาคารพาณิชย์ เพิ่มขึ้น ทำให้การค้าขยายตัว มีการจัดสรรบ้านและที่ดินเกิดขึ้น 2 แห่ง คือ ออบนุชนิวทัศน์ และเคหะนคร ประชากรที่มีฐานะดีและปานกลางที่ต้องการมีบ้านของตนเอง หรือหนีความแออัดในบริเวณใจกลางเมืองได้

ย้ายเข้ามาอยู่มากขึ้น ประกอบกับปัจจุบันมีการคมนาคมระหว่างเขตลาคกระบังกับชุมชนอื่นในกรุงเทพมหานคร เป็นไปด้วยความสะดวก จึงมีส่วนช่วยสนับสนุนให้คนย้ายเข้ามาอยู่เพิ่มขึ้น

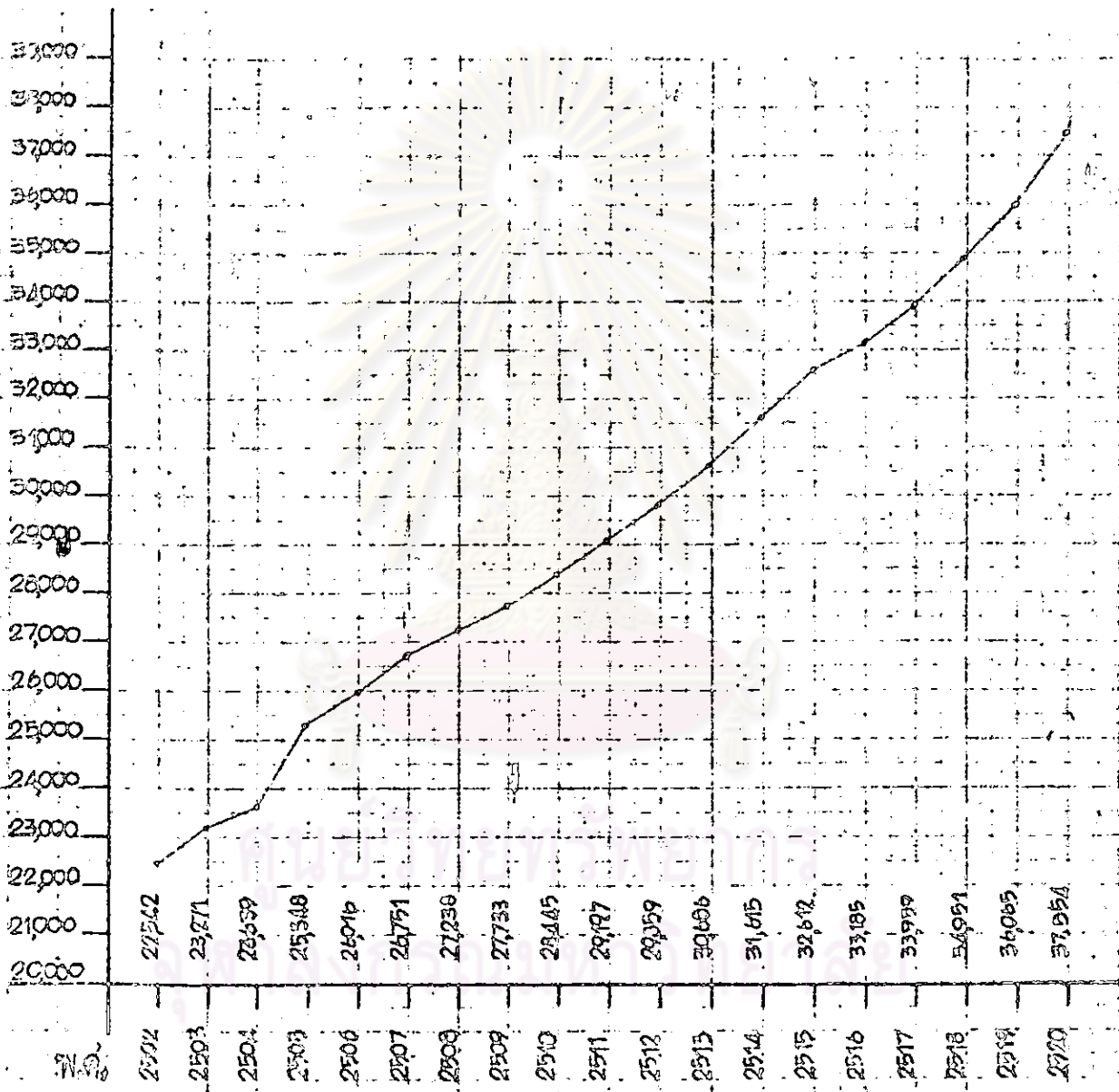
จากการนำอัตราการเกิด - อัตราการตาย และการย้ายถิ่นของประชากรในเขตลาคกระบังมาประกอบการพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร เป็นการช่วยสนับสนุนให้เห็นว่า ปัจจุบันทั้งสองอย่างนี้เป็นผลอย่างมากที่ทำให้จำนวนประชากรในเขตลาคกระบังมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการย้ายเข้าของประชากรที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ทำให้เห็นว่าชุมชนเขตลาคกระบังเริ่มมีความเจริญขึ้น ประชากรเข้ามาอาศัยตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะเริ่มเปิดหน่วยต่อความแออัดในใจกลางเมืองกรุงเทพมหานคร ประกอบกับในเขตลาคกระบังเอง เริ่มเป็นศูนย์กลางในการบริการชุมชนในละแวกใกล้เคียง ทั้งในด้านการค้า การบริการสถาบันการศึกษา ความสะดวกในการคมนาคม ซึ่งถึงเวลานี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ประชากรเข้ามาอยู่อาศัยในบริเวณชุมชนลาคกระบังเพิ่มมากขึ้นทุกวัน

ลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นการกล่าวถึงข้อเท็จจริงโดยทั่วไปเกี่ยวกับเรื่อง เพศ, อายุ, สถานภาพทางการสมรส, การศึกษา ขนาดและจำนวนสมาชิก ในครอบครัว, จำนวนบุตร ที่ได้จากรั้วเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง

1. เพศ

ชาวลาคกระบังที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนและตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัยนี้จำนวน 200 คน เป็นชาย 164 คน คิดเป็นร้อยละ 82 และเป็นหญิง 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรตัวอย่าง

INR

16
ตารางที่ 2

จำนวนประชากร เขตลาดกระบัง เปรียบเทียบกับจำนวนประชากรกรุงเทพมหานคร

พ.ศ.	ประชากรกรุงเทพฯ	ประชากร เขตลาดกระบัง	อัตราส่วนร้อยละ ของประชากรเขต ลาดกระบัง ต่อ ประชากรกรุงเทพฯ
2502	2,074,306	22,542	1.09
2503	2,168,657	23,271	1.07
2504	2,305,454	23,639	1.03
2505	2,428,658	25,348	1.04
2506	2,698,236	26,016	0.96
2507	2,801,118	26,751	0.96
2508	2,896,352	27,238	0.94
2509	3,001,706	27,733	0.92
2510	3,123,602	28,445	0.91
2511	3,247,339	29,197	0.90
2512	3,382,221	29,859	0.88
2513	3,516,829	30,686	0.87
2514	3,659,474	31,615	0.86
2515	3,793,763	32,612	0.86
2516	3,967,081	33,185	0.84
2517	4,129,609	33,959	0.82
2518	4,349,494	34,951	0.80
2619	4,545,608	36,065	0.79
2520	4,742,774	37,554	0.79

ที่มา : งานทะเบียน เขตลาดกระบัง

ตารางที่ 3

18

จำนวนประชากรในเขตลาคกระบัง จำแนกเป็นเพศชายและเพศหญิง

ท.ศ.	จำนวนประชากรในเขตลาคกระบัง			อัตราส่วนระหว่างเพศ ชาย : หญิง 100 คน
	รวม	ชาย	หญิง	
2502	22,542	11,139	11,403	97.68
2503	23,271	11,451	11,820	96.88
2504	23,639	11,653	11,986	97.22
2505	25,348	12,348	13,000	94.92
2506	26,016	12,635	13,381	94.42
2507	26,751	13,046	13,705	95.19
2508	27,238	13,261	13,977	94.88
2509	27,733	13,541	14,192	95.41
2510	28,445	13,888	14,557	95.40
2511	29,197	14,251	14,946	95.35
2512	29,859	14,569	15,290	95.28
2513	30,686	14,953	15,733	95.04
2514	31,615	15,453	16,162	95.61
2515	32,612	15,954	16,658	95.77
2516	33,185	16,236	16,949	95.79
2517	33,959	16,589	17,370	95.50
2518	34,951	17,072	17,879	95.48
2519	36,065	17,600	18,465	95.31
2520	37,554	18,348	19,206	95.53

ที่มา : งานทะเบียน เขตลาคกระบัง

ตารางที่ 4 ๒๐

อัตราการเพิ่มประชากรในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครระหว่างปี พ.ศ. 2516 - 2520

เขต	ประชากร พ.ศ. 2516	ประชากร พ.ศ. 2520	อัตราการเพิ่ม ร้อยละ
พระนคร	132,866	128,373	- 0.86
ป้อมปราบฯ	200,996	198,170	- 0.35
ปทุมวัน	217,891	232,555	1.64
สัมพันธวงศ์	81,298	80,574	- 0.22
บางรัก	101,610	117,676	3.74
ยานนาวา	279,334	368,634	7.18
กุสิน	400,506	431,077	1.86
พญาไท	466,836	547,519	4.07
ห้วยขวาง	80,306	100,863	5.86
พระโขนง	404,688	474,842	4.08
บางเขน	221,352	342,363	11.52
บางกะปิ	114,452	184,714	12.71
หนองจอก	44,344	48,464	2.25
มีนบุรี	44,608	48,373	2.05
ลาดกระบัง	33,185	37,554	3.14
ธนบุรี	228,461	246,626	1.93
คลองสาน	141,595	144,016	0.42
บางกอกน้อย	285,637	372,356	6.85
บางกอกใหญ่	89,714	96,365	1.80
ภาษีเจริญ	134,922	163,685	4.95
บางขุนเทียน	112,036	183,473	13.12

เขต	ประชากร พ.ศ.2516	ประชากร พ.ศ.2520	อัตราการเพิ่ม ร้อยละ
คลังชั้น	52,344	60,303	3.60
ราษฎร์บูรณะ	69,421	98,447	9.13
หนองแขม	28,679	35,752	5.67
รวม	3,967,081	4,742,774	4.57

ที่มา : แผนกเลือกตั้งและสถิติ กองปกครองและทะเบียน
สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

24

จำนวนคนเกิด คนตาย และอัตราเพิ่มของประชากรในเขตลาคกระบัง

พ.ศ.	ประชากร เขต ลาคกระบัง	คนเกิด		คนตาย		อัตราเพิ่ม = อัตราเกิด/ อัตราตาย	อัตราเพิ่ม โดยธรรมชาติ = อัตราเกิด - อัตราตาย
		จำนวน	อัตราส่วน พันละ	จำนวน	อัตราส่วน พันละ		
2502	22,542	921	40.86	180	7.98	5.12	32.88
2503	23,271	1,089	46.79	187	8.04	5.82	38.75
2504	23,639	889	37.61	181	7.66	4.91	29.95
2505	25,348	1,046	41.26	183	7.22	5.71	34.04
2506	26,016	999	38.40	188	7.23	5.31	31.17
2507	26,751	1,031	38.54	149	5.57	6.92	32.97
2508	27,239	953	34.98	178	6.53	5.36	28.45
2509	27,733	871	31.41	161	5.81	5.41	25.60
2510	28,445	1,009	28.44	159	5.59	5.09	22.85
2511	29,197	862	29.52	187	6.40	4.61	23.12
2512	29,759	827	27.69	211	7.07	3.92	20.62
2513	30,686	748	24.37	151	4.92	4.95	19.45
2514	31,615	775	24.51	154	4.87	5.03	19.64
2515	32,612	621	19.04	145	4.45	4.28	14.59
2516	33,185	625	18.83	168	5.06	3.72	13.77
2517	33,959	623	18.34	182	5.36	3.42	12.98
2518	34,951	602	17.22	211	6.04	2.85	11.18
2519	36,065	528	14.64	197	5.46	2.68	9.18
2520	37,554	465	12.38	209	5.56	2.23	6.82

ที่มา : งานทะเบียน เขตลาคกระบัง

ตารางที่ 6 *๕๕*

การย้ายเข้า ย้ายออก และการย้ายถิ่นสุทธิของประชากรในเขตลาคกระบัง

พ.ศ.	ย้ายเข้า	ย้ายออก	ย้ายถิ่นสุทธิ
2502	1,465	1,450	15
2503	995	1,169	- 174
2504	788	1,156	- 368
2505	2,181	1,336	845
2506	1,260	1,407	- 147
2507	1,820	1,967	- 147
2508	1,057	1,345	- 288
2509	1,001	1,193	- 192
1510	1,218	1,156	62
2511	1,543	1,466	77
2512	1,107	1,040	67
2513	1,375	1,045	330
2514	1,466	1,138	328
2515	2,054	1,532	522
2516	1,218	929	289
2517	1,931	1,595	336
2518	1,972	1,371	601
2519	1,860	1,176	684
2520	2,475	1,242	1,233

ที่มา : งานทะเบียน เขตลาคกระบัง

2. อายุ

อายุของหัวหน้าครัวเรือนชาวลาดกระบังในบริเวณชุมชนที่ทำการศึกษาวิจัย ปรากฏว่าส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 41 - 45 ปี ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 21 รองลงมาจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 36 - 40 ปี ร้อยละ 16.5 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี จะมีจำนวนน้อยที่สุด คือเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น และเช่นเดียวกับหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 61 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีร้อยละ 4.5 สำหรับอายุโดยเฉลี่ยของหัวหน้าครัวเรือนชาวลาดกระบัง คือ 42 ปี ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

อายุ	ร้อยละ
21 - 25	4.0
26 - 30	11.5
31 - 35	14.0
36 - 40	16.5
41 - 45	21.0
46 - 50	9.0
51 - 55	10.5
56 - 60	9.0
61 ปีขึ้นไป	4.5
รวม	100.0
	(200)

3. สถานภาพทางการสมรส

หัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างส่วนมาก เป็นผู้แต่งงานแล้ว โดยมีถึงร้อยละ 78.5 ส่วนผู้เป็นโสดมีร้อยละ 16 ผู้ที่เป็นมายร้อยละ 3.5 และหย่าร้างกันตามกฎหมายร้อยละ 2

4. การศึกษา

ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชาวลาตกระบัง จากตารางที่ 8 เห็นได้ว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาดี นั่นคือ ผู้สำเร็จจาอาชีวะ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยขึ้นไป มีถึงร้อยละ 31.5 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่จบชั้น มศ. 1 - 3 ร้อยละ 29 อีกร้อยละ 18.5 เป็นผู้มีการศึกษาระดับ ป. 1 - 4 สำหรับผู้อ่านออกเขียนได้มีเพียงร้อยละ 6.5 เท่านั้น ไม่มีผู้ใดอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เลย นับว่าชาวลาตกระบังที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนนั้น ส่วนใหญ่เป็นคนที่มีการศึกษาดี

ตารางที่ 8 อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ร้อยละ
อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	0.0
อ่านออกเขียนได้	6.5
ป. 1 - 4	18.5
ป. 5 - 7	9.0
มศ. 1 - 3	29.0
มศ. 4 - 5	5.5
อาชีวะ, วิทยาลัย, มหาวิทยาลัย	31.5
รวม	100.0 (200)

5. ขนาดและจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ในสังคมเมืองของสังคมไทยลักษณะครอบครัวจะมีขนาดเล็กเรียกว่า ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) ซึ่งในครอบครัวประกอบไปด้วยสามี ภรรยา และบุตร อาจมีญาติสนิท เช่น บิดามารดา หรือพี่น้องของสามี หรือภรรยา รวมอยู่ด้วยไม่มากนัก ส่วนครอบครัวในสังคมชนบท มักเป็นครอบครัวขยาย (Extended family) ซึ่งเป็นครอบครัวเดี่ยวดังกล่าวแล้ว ยังมีครอบครัวเดี่ยวอื่น ๆ อีกอย่างน้อยหนึ่งครอบครัวขึ้นไป ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เป็นญาติกัน เช่น ครอบครัวของบุตรที่แต่งงานแล้ว หรือครอบครัวของพี่น้องที่แต่งงานแล้วของหัวหน้าครัวเรือนหรือภรรยา เป็นต้น มาอาศัยอยู่รวมกันในครัวเรือนเดียวกัน ซึ่งพบได้ ในสังคมที่ทำการเกษตร เพราะสมาชิกในครอบครัวจะช่วยกันทำมาหากิน เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เป็นต้น ทำให้ไม่ต้องจ้างแรงงานอื่น แต่ในชุมชนลาดกระบังพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งมีถึงร้อยละ 83 ส่วนครอบครัวขยาย มีร้อยละ 17 ของจำนวนครัวเรือนที่เป็นตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าชุมชนนี้ลักษณะโครงสร้างทางสังคมเมืองด้วย

ส่วนจำนวนสมาชิกในครอบครัวของชาวลาดกระบัง เฉลี่ยครอบครัวละ 5.4 คน (ดังตารางที่ ๑) ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนเฉลี่ยสมาชิกในครอบครัวของประเทศไทยซึ่งเท่ากับครอบครัวละ 5.79¹ ซึ่งในครอบครัวของชาวลาดกระบังจะพบว่า ร้อยละ 16.5 เป็นครอบครัวที่มีสมาชิกจำนวน 3 และ 5 คน ส่วนร้อยละ 14 มีจำนวนสมาชิก 4 คน ร้อยละ 12.5 จะมีสมาชิกในครอบครัว 6 คน และเพียง

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำมะโนประชากร พ.ศ. 2513,

ร้อยละ 9 เท่านั้นที่มีจำนวนสมาชิกเพียง 2 คน ที่เหลืออีกร้อยละ 31.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัวจะมีตั้งแต่ 7 - 10 คนขึ้นไป

ตารางที่ 9 ^{กน} อัตราส่วนร้อยละของครอบครัว จำแนกตามจำนวนสมาชิกครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	ร้อยละ
1	0.0
2	9.0
3	16.5
4	14.0
5	16.5
6	12.5
7	11.0
8	8.5
9	4.5
10 คนขึ้นไป	7.5
รวม	100.0 (200)

6. จำนวนบุตร

ในสังคมที่ประชากรประกอบอาชีพการเกษตร เป็นอาชีพหลักนิยมมีบุตรมาก เพื่อเป็นแรงงานไว้ใช้ในครอบครัว ตรงกันข้ามสังคมที่ประชากรส่วนใหญ่มิได้ประกอบอาชีพการเกษตร คือ สังคมเมือง ประชากรนิยมมีบุตรน้อยเพราะสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่วนรวบส่งเสริมให้มีบุตรน้อยด้วย เนื่องจากในสังคมนั้นประ-

หากจะต้องมีการแข่งขันในด้านการดำรงชีวิตความเป็นอยู่อีกทั้งยึดถือปัจเจกบุคคลเป็นหลักสำคัญในการที่พึ่งพาตนเอง ด้วยเหตุนี้แต่ละครอบครัวจึงต้องการมีบุตรน้อย ในชุมชนลาคระบังก็เช่นเดียวกัน จากตารางที่ 10 จะพบว่าร้อยละ 21.5 เป็นอยู่ยังไม่มีบุตร ร้อยละ 16 มีบุตรเพียง 1 คน ร้อยละ 12.5 มีบุตรเพียง 2 คน และร้อยละ 15 จะมีบุตรเพียง 3 คนเท่านั้น ที่เหลืออนดกันเป็นผู้ที่มีบุตรตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป ซึ่งมีเพียงร้อยละ 35 เท่านั้น นับว่าชุมชนลาคระบังก็เป็นชุมชนหนึ่งที่ประชากรในชุมชนนิยมมีบุตรน้อย ซึ่งเป็นลักษณะของโครงสร้างทางสังคมเมืองอย่างหนึ่งด้วย

ตารางที่ 10 อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนตามจำนวนบุตร

จำนวนบุตร	ร้อยละ
ไม่มีบุตร	21.5
1	16.0
2	12.5
3	15.0
4	9.0
5	10.0
6	8.0
7	4.5
8	2.5
9	1.0
10 คนขึ้นไป	0.0
รวม	100.0 (200)

ในด้านการศึกษาของบุตรนั้นชาวลาดกระบังสนับสนุนให้บุตรของตนได้รับการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ คือ จากครอบครัวตัวอย่างทั้งหมดเป็นครอบครัวที่ไม่มีบุตร ร้อยละ 21.5 ซึ่งจากจำนวนครอบครัวที่มีบุตรนี้จะมีจำนวนบุตรรวมทั้งสิ้น 561 คน ในจำนวนบุตรเหล่านี้ เป็นผู้ที่มีอายุ 6 ขวบขึ้นไปร้อยละ 89.84 ซึ่งมีผู้กำลังศึกษาและจบการศึกษาแล้ว ชาวลาดกระบังนิยมให้บุตรมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับต่าง ๆ จากจำนวนร้อยละ 89.84 นี้ ไม่มีผู้ใดเลยที่มีระดับการศึกษาเพียงอ่านออกเขียนได้ ทุกคนได้รับการศึกษาในชั้นต่าง ๆ ซึ่งจากการวางที่ 11 จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับ มก. 1 - 3 มีร้อยละ 27.18 ในระดับ ป. 1 - 4 ร้อยละ 22.62 ในชั้นอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ก็มีจำนวนถึงร้อยละ 20.24 ในชั้น ป. 5 - 7 มีจำนวนร้อยละ 17.46 ส่วนในชั้น มศ. 4 - 5 ก็มีจำนวนร้อยละ 12.50 ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีผู้กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว แสดงให้เห็นว่าชาวลาดกระบังสนับสนุนให้บุตรของตนได้ศึกษาเล่าเรียนในระดับสูง และอัตราส่วนของบุตรที่ได้ศึกษาเล่าเรียนในแต่ละชั้นนั้นใกล้เคียงกันด้วย ซึ่งอาจคาดหมายได้ว่าในอนาคตต่อไปบุตรในครอบครัวต่าง ๆ นั้นจะมีโอกาสได้ศึกษาในระดับสูงขึ้น

ตารางที่ 11 อัตราส่วนร้อยละของบุตรในครอบครัวตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ร้อยละ
อ่านออกเขียนได้	0.00
ป. 1 - 4	22.62
ป. 5 - 7	17.46
มก. 1 - 3	27.18
มศ. 4 - 5	12.50
อาชีวฯ, วิทยาลัย, มหาวิทยาลัย	20.24
รวม	100.0 (504)

หมายเหตุ จำนวนรวมคือ จำนวนบุตรจากครอบครัวตัวอย่าง

สรุป

ลาดกระบังเป็นชุมชนชั้นนอกชุมชนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร การคมนาคมสามารถติดต่อกับชุมชนอื่นได้โดยสะดวก ทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟทำให้ความเจริญของกรุงเทพมหานครขยายมายังชุมชนนี้อย่างรวดเร็ว ความหนาแน่นของประชากรสูงสุดจะอยู่ที่บริเวณแขวงลาดกระบัง ซึ่งจัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนเขตลาดกระบัง ที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนในชุมชนโดยเป็นที่ตั้งของสถาบันราชการ สถาบันการศึกษา ตลาด อาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ธนาคาร โรงภาพยนตร์ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนเข้าไปตั้งบ้านเรือนอยู่อย่างหนาแน่นในบริเวณแถบนี้ด้วย สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการสุ่มตัวอย่างศึกษาวลาดกระบังที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนทั้งสิ้น 200 คน เป็นชายร้อยละ 82 หญิงร้อยละ 18 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว อยู่ในวัยระหว่าง 41 - 45 ปี และมีอายุโดยเฉลี่ย 42 ปี เป็นผู้ที่มีการศึกษาคือ ส่วนมากเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้ ส่วนลักษณะครอบครัวจะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยครอบครัวละ 5 คน ส่วนใหญ่จะมีบุตรน้อย คือร้อยละ 21.5 เป็นผู้ที่ไม่มียุติกร ผู้มีบุตร 1 - 3 คนมีจำนวนร้อยละ 43.5 คน และอีกร้อยละ 35 มีบุตรตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป รวมกันนี้ชาวลาดกระบังยังสนับสนุนให้บุตรของตนมีโอกาสศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ คือ ไม่มีบุตรในครอบครัวใดที่มีความรู้เพียงอ่านออกเขียนได้ ทุกคนได้รับการศึกษาในโรงเรียนทั้งสิ้น

จากลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าชุมชนลาดกระบังเริ่มมีการขยายตัวทั้งทางด้านกายภาพ คือ ลักษณะสภาพท้องที่ตลอดจนสภาพทางสังคมมีความเจริญขึ้น ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นผลจากการพัฒนาและการขยายความเจริญออกไปสู่บริเวณชานเมืองรอบกรุงเทพมหานคร ตามแนวทางการพัฒนานครหลวง